

Raport z przeprowadzonych konsultacji społecznych

**projektu Uchwały Rady Miejskiej
w Dąbrowie Górniczej w sprawie przyjęcia:
„Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Dąbrowa
Górnicza na lata 2024-2027”**

WPROWADZENIE

Wydział Urbanistyki i Architektury skierował do Prezydenta Miasta Dąbrowa Górnicza pismo z prośbą o zgodę na przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej w sprawie przyjęcia: „Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Dąbrowa Górnicza na lata 2024-2027”. W odpowiedzi Prezydent Miasta Dąbrowa Górnicza przekazał przedmiotowy dokument do Wydziału Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej celem przeprowadzenia procesu.

INFORMACJA O DZIAŁANIACH PODJĘTYCH W RAMACH KONSULTACJI WRAZ Z OMÓWIENIEM ZASTOSOWANYCH NARZĘDZI KONSULTACYJNYCH

Zgodnie z zarządzeniem Nr 3759.2023 Prezydenta Miasta Dąbrowa Górnicza z dnia 15.11.2023 r. w sprawie: przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej w sprawie przyjęcia: „Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Dąbrowa Górnicza na lata 2024-2027” konsultacje społeczne dokumentu objęły obszar Gminy Dąbrowa Górnicza oraz skierowane zostały do wszystkich mieszkańców miasta.

Ustalono także, że konsultacje prowadzone będą w następujących formach:

- a) zbierania pisemnych/elektronicznych uwag mieszkańców,
 - b) telefonicznych dyżurów pracowników Wydziału Urbanistyki i Architektury
- dyżury telefoniczne odbywały się przez cały czas trwania konsultacji, od poniedziałku do piątku, w godz. 9:00 – 13:00 pod numerem telefonu: 32 295 67 25.

Konsultacje społeczne trwały od 15.11.2023 r. do 06.12.2023 r.

1. Komórkami odpowiedzialnymi za merytoryczny zakres przedmiotowych konsultacji był:
 - a) Wydział Urbanistyki i Architektury (Osoba odpowiedzialna: Joanna Walasek – Inspektor Wydziału Urbanistyki i Architektury, tel.: 32 295 67 25, e-mail: jwalasek@dg.pl).
2. Koordynacja zadań z zakresu działań informacyjnych i technicznych – pracownicy Wydziału Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej.

AKCJA INFORMACYJNA

Akcja informacyjna dot. konsultacji społecznych poprzedzona została wydaniem Zarządzenia Nr 3759.2023 Prezydenta Miasta Dąbrowa Górnicza z dnia 15.11.2023 r. w sprawie: przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej w sprawie przyjęcia: „Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Dąbrowa Górnicza na lata 2024-2027”:

Akcja informacyjna rozpoczęła się z dniem 15 listopada 2023 roku publikacją informacji o konsultacjach w następujących źródłach przekazu:

- Biuletynie Informacji Publicznej:

<https://www.bip.dabrowa-gornicza.pl/18094/dokument/175645>

- Dąbrowskiej Platformie Konsultacji Społecznych:

http://konsultacje.idabrowa.pl/aktualnosci/20231115/684/konsultacje_spoeczne_programu_opieki_nad_zabytkami_gminy_dabrowa_gornicza_na_lata_20242027.html

INFORMACJE O ZEBRANYCH OPINIACH I REKOMENDACJACH MIESZKAŃCÓW

Do projektu uchwały zostały zgłoszone uwagi przez dwóch mieszkańców, które stanowią załącznik nr 1 do niniejszego raportu.

INFORMACJA O SPOSOBIE USTOSUNKOWANIA SIĘ PREZYDENTA MIASTA DO ZEBRANYCH OPINII WRAZ Z UZASADNIENIEM

Informacja o sposobie ustosunkowania się do uwag stanowi załącznik nr 2 do niniejszego raportu.

- **Uwagi zgłoszone przez Panią A.D. wraz z załączonymi zdjęciami:**

Uwaga ogólna – projekt powiela zapisy dotyczące położenia, historii itd. Dąbrowy Górniczej, które można było znaleźć w projekcie rewitalizacji. W projekcie skopiowano zapisy poszczególnych przepisów prawa bez odniesienia ich do konkretnych miejsc i konkretnych działań, w efekcie dokument jest zbyt ogólnikowy.

Uwagi dotyczące Programu opieki nad zabytkami w Ząbkowicach:

- I. Na stronie 26 i 27 projektu uchwały znajduje się zapis poświęcony cmentarzowi parafialnemu w Ząbkowicach.

„W Ząbkowicach znajduje się kwatera poległych żołnierzy Armii Czerwonej oraz szereg grobów żołnierzy 1920 roku oraz związanych z martyrologią II wojny światowej.”

1) Nie wiem, czy na pierwszym miejscu należy wymieniać kwaterę poległych żołnierzy Armii Czerwonej, zwłaszcza w obecnych czasach... Z całą pewnością nie jest to również najbardziej interesujące pod względem zabytkowym i historycznym miejsce na ząbkowickim cmentarzu.

2) Na cmentarzu ząbkowickim po obu stronach głównej alejki przy wejściu głównym (pierwszym, jadąc od ul. Gospodarczej) znajdują się zabytkowe pomniki z początku XX wieku - w załączeniu przesyłam zdjęcia (zdjęcie 1857 - po prawej stronie od wejścia głównego nagrobki dziecięce z 1909 i 1911 roku z napisami w jęz. czeskim – ślady czeskich osadników (Kysela i Proks) związanych z HSG w Ząbkowicach, zdjęcie nr1860 - przepiękny grób Stanisławy Drzewieckiej z Kowalskich, żony inżyniera dawnej Fabryki „Elektryczność” z 1912 roku (napis częściowo zatarty) w pierwszym rzędzie, tuż przy wejściu głównym po prawej stronie, zdjęcie nr 1859 - po lewej stronie od wejścia nagrobek cenionego dąbrowskiego kamieniarza F. Fochtmana ze zdjęciem, napis zatarty, zdjęcie nr 1861 - nagrobek dziecięcy z 1905 roku, początek pierwszej alejki bocznej po prawej stronie od wejścia).

Wszystkie te pomniki (z wyjątkiem 1861) znajdują się w bardzo eksponowanych miejscach - pierwszy (ew. drugi) rząd przy głównej alejce. Mimo że są w bardzo złym stanie nadal zachwycają wykonaniem, stanowiąc ważny i ciekawy element historii miasta.

3) „Podsumowując należy stwierdzić, że cmentarze dąbrowskie zawierają na swoim terenie wiele cennych pamiątek historycznych. Winny one zostać w całości otoczone opieką, a szczególnie te w Śródmieściu oraz Ząbkowicach, Strzemieszycach i Gołonogu. Największym zagrożeniem dla ich substancji zabytkowej jest brak miejsca do pochówków i co za tym idzie sukcesywne likwidowanie nieopieczonych miejsc. Cmentarze w śródmieściu są objęte opieką przez Towarzystwo Przyjaciół Dąbrowy Górniczej, co ujęto w formie umów z zarządcami określających zakres opieki i wykaz wartościowych grobów. Podobne przedsięwzięcie winno zostać zrealizowane na pozostałych cmentarzach ze szczególnym uwzględnieniem zaangażowania społeczności lokalnej.”

IV. Zapis ten jest zbyt ogólnikowy. Co oznacza stwierdzenie „winny zostać otoczone opieką”, czy „podobne przedsięwzięcie winno zostać zrealizowane”? **Kto konkretnie** ma to zrobić?

W ostatnim zdaniu dodano fragment „ze szczególnym uwzględnieniem zaangażowania społeczności lokalnej”, co pozwala domniemywać, iż władze miejskie zrzucają obowiązek opieki nad zabytkowymi nagrobkami na lokalną społeczność. Jeżeli lokalna społeczność nie nawiąże współpracy z TPDG albo nie

wźmie sprawy w swoje ręce, historyczne nagrobki zginą, zwłaszcza że nie ma miejsca na pochówki i trzeba likwidować nieopłacane miejsca – taki płynie wniosek z tego fragmentu.

Biorąc pod uwagę upływ czasu i zły stan nagrobków na cmentarzu w Ząbkowicach, konieczne jest podjęcie KONKRETNYCH działań W TRYBIE PILNYM przez władze miasta – wpis do rejestru zabytków? uzyskanie dotacji? Uchwała powinna zawierać wskazanie tych działań wraz z planowanym terminem ich wykonania. W kontekście tego, że niektóre nagrobki mają ponad 100 lat nie można czekać na lokalną społeczność.

II. Huta Szkła Gospodarczego

Na stronie 18 projektu uchwały pod koniec pkt. 5.1 wspomniano o lokalnym planie działania dla Ząbkowic, w tym o projekcie flagowym nr 5 wykorzystującym zabytki ruchome związane z produkcją szkła w miejscowej hucie (Promocja tradycji produkcji szkła w Ząbkowicach).

Z kolei na stronie 30 wspomniano o wykreśleniu z gminnej ewidencji zabytków zabudowań Huty Szkła Gospodarczego w Ząbkowicach.

Osoba nieznająca Ząbkowic może nie powiązać tych dwóch fragmentów ze sobą, zwłaszcza że zapis na str. 18 jest dość enigmatyczny („produkcja szkła” – jakiego? „w miejscowej hucie” – której? W Ząbkowicach produkowano szkło okienne i gospodarcze, istniała HSO i HSG). Domyślam się, że jest to celowy zabieg, aby przykryć zaniedbania związane z HSG i fakt wykreślenia zabudowań HSG z gminnej ewidencji zabytków.

Huta Szkła Gospodarczego w Ząbkowicach jest obecnie prawdopodobnie jednym z najbardziej znanych miejsc w Ząbkowicach w Polsce. W wyszukiwarce Google znajduje się ponad 12,600 wpisów na jej temat, a na YouTube znajdziemy sporo filmów nagranych przez pasjonatów historii i produkcji szkła, każdy z tych filmów ma przynajmniej tysiąc wyświetleń. W artykule z 8 listopada br. na portalu Rynek i Sztuka dla osób inwestujących w sztukę znalazł się taki fragment: „Ciasta po niedzielnym obiedzie podajemy na talerzykach z Huty Szkła Gospodarczego „Ząbkowice”, które kilkadziesiąt lat temu wypełniały kuchenne szafki w każdym polskim domu.” (<https://rynekisztuka.pl/2023/11/08/polski-design-powojenny-rynek-sztuki/>).

Oczywiście można powiedzieć, że artykuł na niszowym portalu, 12 tys. wpisów i filmiki z tysiącem wyświetleń to nie jest duża skala, ale ruina pozostała po HSG znajduje się w pobliżu torów kolejowych i straszy osoby podróżujące koleją na trasie z/do Częstochowy/Warszawy, a tych osób w skali roku są tysiące, o ile nie miliony. Jest to bardzo nieciekawa wizytówka dzielnicy i miasta.

Ślady HSG zniknęły bezpowrotnie, co nie oznacza jednak, że nie należy podejmować działań, aby zachować pamięć o tym miejscu. Sugeruję umieszczenie zapisu dotyczącego konkretnych działań dotyczących dziedzictwa HSG.

III. Teren dworca PKP – str. 23

W opisie dotyczącym układu urbanistycznego miasta napisano:

„Zachował się budynek dworca z towarzyszącą zabudową, szereg budynków wielorodzinnych oraz tzw. pałacyk naczelnika. Ten zespół zabudowań podlega częściowej degradacji, szczególnie zabudowa dworcowa”

Diagnoza została postawiona, ale nie napisano, dłaczego zespół zabudowań podlega częściowej degradacji i czy są jakiegokolwiek plany przeciwdziałania dalszej degradacji. Szczególnie szkoda pałacyku naczelnika, który mimo iż jest ruiną, nadal wygląda pięknie.

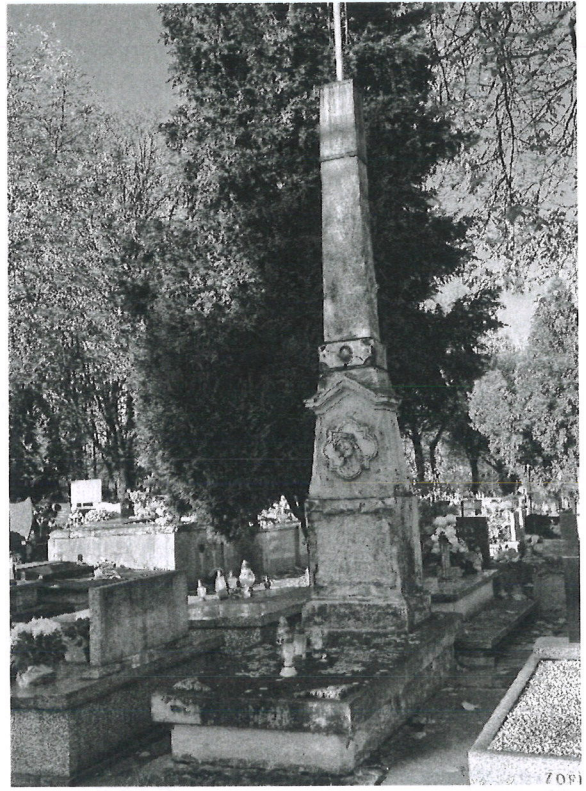
IV. Zabytki techniki – str. 24

Wspomniano dobrze zachowany młyn wodny w Okradzionowie. Pragnę zwrócić uwagę, że zabytkowy młyn wodny znajduje się również w Ząbkowicach na ul. Młynarskiej (tzw. Młyn Bochenków). Jest to własność prywatna rodziny B. Żyje spadkobierca, który potrafi obsługiwać cały mechanizm młyna. Może warto zainteresować się tym obiektem i wsparciem go przez miasta? Może są jeszcze jakieś szanse, żeby nie dopuścić do bezpowrotnego zniszczenia kolejnego zabytku (z tak niewielu) w Ząbkowicach, tak jak w przypadku HSG czy pałacyku naczelnika?

- Zdjęcia załączone przez Panią A.D do zgłoszonych uwag

Załącznik nr 1 do raportu
z przeprowadzonych konsultacji społecznych
projektu Uchwały Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej
w sprawie przyjęcia: „Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Dąbrowa Górnicza na lata 2024-2027”

- **Uwagi zgłoszone przez Pana S.M.:**

Uwaga ogólna – projekt powiela zapisy dotyczące położenia, historii itd. Dąbrowy Górniczej, które można było znaleźć w projekcie rewitalizacji. W projekcie skopiowano zapisy poszczególnych przepisów prawa bez odniesienia ich do konkretnych miejsc i konkretnych działań, w efekcie dokument jest zbyt ogólnikowy.

Uwagi dotyczące Programu opieki nad zabytkami w Ząbkowicach:

- V. Na stronie 26 i 27 projektu uchwały znajduje się zapis poświęcony cmentarzowi parafialnemu w Ząbkowicach.

„W Ząbkowicach znajduje się kwatera poległych żołnierzy Armii Czerwonej oraz szereg grobów żołnierzy 1920 roku oraz związanych z martyrologią II wojny światowej.”

- 1) Nie wiem, czy na pierwszym miejscu należy wymieniać kwaterę poległych żołnierzy Armii Czerwonej, zwłaszcza w obecnych czasach... Z całą pewnością nie jest to również najbardziej interesujące pod względem zabytkowym i historycznym miejsce na ząbkowickim cmentarzu.
- 2) Na cmentarzu ząbkowickim po obu stronach głównej alejki przy wejściu głównym (pierwszym, jadąc od ul. Gospodarczej) znajdują się zabytkowe pomniki z początku XX wieku – nagrobki dziecięce z 1909 i 1911 roku z napisami w jęz. czeskim – ślady czeskich osadników (Kysela i Proks) związanych z HSG w Ząbkowicach, przepiękny grób Stanisławy Drzewieckiej z Kowalskich, żony inżyniera dawnej Fabryki „Elektryczność” z 1912 roku (napis częściowo zatarty) w pierwszym rzędzie, tuż przy wejściu głównym po prawej stronie, w pierwszym rzędzie po lewej stronie od wejścia nagrobek cenionego dąbrowskiego kamieniarza F. Fochtmana ze zdjęciem, napis zatarty, nagrobek dziecięcy z 1905 roku, początek pierwszej alejki bocznej po prawej stronie od wejścia.

Wszystkie te pomniki znajdują się w bardzo eksponowanych miejscach – pierwszy (ew. drugi) rząd przy głównej alejce. Mimo że są w bardzo złym stanie nadal zachwycają wykonaniem, stanowiąc ważny i ciekawy element historii miasta.

- 3) „Podsumowując należy stwierdzić, że cmentarze dąbrowskie zawierają na swoim terenie wiele cennych pamiątek historycznych. Winny one zostać w całości otoczone opieką, a szczególnie te w Śródmieściu oraz Ząbkowicach, Strzemieszycach i Gołonogu. Największym zagrożeniem dla ich substancji zabytkowej jest brak miejsca do pochówków i co za tym idzie sukcesywne likwidowanie nieopłacanych miejsc. Cmentarze w śródmieściu są objęte opieką przez Towarzystwo Przyjaciół Dąbrowy Górniczej, co ujęto w formie umów z zarządcami określających zakres opieki i wykaz wartościowych grobów. Podobne przedsięwzięcie winno zostać zrealizowane na pozostałych cmentarzach ze szczególnym uwzględnieniem zaangażowania społeczności lokalnej.”

IV. Zapis ten jest zbyt ogólnikowy. Co oznacza stwierdzenie „winny zostać otoczone opieką”, czy „podobne przedsięwzięcie winno zostać zrealizowane”? Kto konkretnie ma to zrobić?

W ostatnim zdaniu dodano fragment „ze szczególnym uwzględnieniem zaangażowania społeczności lokalnej”, co pozwala domniemywać, iż władze miejskie zrzucają obowiązek opieki nad zabytkowymi nagrobkami na lokalną społeczność. Jeżeli lokalna społeczność nie nawiąże współpracy z TPDG albo nie weźmie sprawy w swoje ręce, historyczne nagrobki zginą, zwłaszcza że nie ma miejsca na pochówki i trzeba likwidować nieopłacane miejsca – taki płytnie wniosek z tego fragmentu.

Biorąc pod uwagę upływ czasu i zły stan nagrobków na cmentarzu w Ząbkowicach, konieczne jest podjęcie KONKRETNYCH działań W TRYBIE PILNYM przez władze miasta – wpis do rejestru zabytków? uzyskanie dotacji? Uchwała powinna zawierać wskazanie tych działań wraz z planowanym terminem ich wykonania. W kontekście tego, że niektóre nagrobki mają ponad 100 lat nie można czekać na lokalną społeczność ani na księdza proboszcza zarządzającego cmentarzem. W tym przypadku inicjatywa może również wyjść od właściwych jednostek w UM, w przeciwnym razie te przepiękne nagrobki zostaną bezpowrotnie utracone.

VI. Huta Szkła Gospodarczego

Na stronie 18 projektu uchwały pod koniec pkt. 5.1 wspomniano o lokalnym planie działania dla Ząbkowic, w tym o projekcie flagowym nr 5 wykorzystującym zabytki ruchome związane z produkcją szkła w miejscowej hucie (Promocja tradycji produkcji szkła w Ząbkowicach).

Z kolei na stronie 30 wspomniano o wykreśleniu z gminnej ewidencji zabytków zabudowań Huty Szkła Gospodarczego w Ząbkowicach.

Osoba nieznająca Ząbkowic może nie powiązać tych dwóch fragmentów ze sobą, zwłaszcza że zapis na str. 18 jest dość enigmatyczny („produkcja szkła” – jakiego? „w miejscowej hucie” – której? W Ząbkowicach produkowano szkło okienne i gospodarcze, istniała HSO i HSG). Domyślam się, że jest to celowy zabieg, aby przykryć zaniedbania związane z HSG i fakt wykreślenia zabudowań HSG z gminnej ewidencji zabytków.

Huta Szkła Gospodarczego w Ząbkowicach jest obecnie prawdopodobnie jednym z najbardziej znanych miejsc w Ząbkowicach w Polsce. W wyszukiwarce Google znajduje się ponad 12,600 wpisów na jej temat, a na YouTube znajdziemy sporo filmów nagranych przez pasjonatów historii i produkcji szkła, każdy z tych filmów ma przynajmniej tysiąc wyświetleń. W artykule z 8 listopada br. na portalu Rynek i Sztuka dla osób inwestujących w sztukę znalazł się taki fragment: „Ciasta po niedzielnym obiedzie podajemy na talerzykach z Huty Szkła Gospodarczego „Ząbkowice”, które kilkadziesiąt lat temu wypełniały kuchenne szafki w każdym polskim domu.” (<https://rynekisztuka.pl/2023/11/08/polski-design-powojenny-rynek-sztuki/>). Oczywiście można powiedzieć, że artykuł na niszowym portalu, 12 tys. wpisów i filmiki z tysiącem wyświetleń to nie jest duża skala, ale ruina pozostała po HSG znajduje się w pobliżu torów kolejowych i straszy osoby podróżujące koleją na trasie z/do Częstochowy/Warszawy, a tych osób w skali roku są tysiące, o ile nie miliony. Jest to bardzo nieciekawa wizytówka dzielnicy i miasta.

Ślady HSG zniknęły bezpowrotnie, co nie oznacza jednak, że nie należy podejmować działań, aby zachować pamięć o tym miejscu. Sugeruję umieszczenie zapisu dotyczącego konkretnych działań dotyczących dziedzictwa HSG.

VII. Teren dworca PKP – str. 23

W opisie dotyczącym układu urbanistycznego miasta napisano
„Zachował się budynek dworca z towarzyszącą zabudową, szereg budynków wielorodzinnych oraz tzw. pałacyk naczelnika. Ten zespół zabudowań podlega częściowej degradacji, szczególnie zabudowa dworcowa”

IV . Pomniki na terenie Zabkowiec

- a) W rejonie skrzyżowania ul. Hutniczej z Orła Białego istnieje obelisk poświęcony pomordowanym przez Niemców w przededniu wyzwolenia mieszkańcom Starosiedla . Pomnik jest sukcesywnie odnawiany i co roku w rocznicę zbrodni na niewinnych mieszkańcach w tym miejscu składane są kwiaty i palone znicze przez miejscową społeczność .

W ocenie stowarzyszenia konieczne jest całościowa przebudowa terenu wokół obelisku i zmiana samego upamiętnienia na bardziej okazałą formę by oddać w tej postaci hołd pomordowanym . Konieczne jest też umieszczenie specjalnego akapitu w diagnozie .

- b) W rejonie parku Tysiąclecia przy maszcie flagowym w ostatnich latach PRL wybudowano obelisk tzw.. Inskrypcja na pomniku – Bojownikom o demokrację dwuznacznie wskazuje że jest on poświęcony „utrwalaczom demokracji” ze struktur MO i UB

W naszej ocenie należy bądź zmienić charakter tego upamiętnienia poprzez zmianę inskrypcji albo całkowite zniesienie tej pamiątki .

Konieczne jest również odnowienie placu przed masztem flagowym który mógłby służyć uczniom pobliskiej szkoły do organizacji uroczystości w święta Państwowe . Wnioskujemy o dodanie tego pomysłu do diagnozy

Diagnoza została postawiona, ale nie napisano, dłaczego zespół zabudowań podlega częściowej degradacji i czy są jakikolwiek plany przeciwdziałania dalszej degradacji. Szczególnie szkoda pałacyku naczelnika, który mimo iż jest ruiną, nadal wygląda pięknie.

W związku z powyższym należy uzupełnić projekt uchwały o konkretne działania dotyczące wskazanych miejsc , aby nie doprowadzić do utraty kolejnych zabytkowych miejsc w naszej dzielnicy.

Prezydent Miasta

Marcin Buzylak

Rozstrzygnięcie uwag zgłoszonych do projektu uchwały Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej w sprawie przyjęcia” Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Dąbrowa Górnicza na lata 2024-2027”

Autor uwag:
Pani A.D.

Uwaga 1 dotyczy:
Cmentarz parafialny w Ząbkowicach

Lp.	Uwaga	Rozstrzygnięcie	Uzasadnienie/Komentarz
1a	<p>Na stronie 26 i 27 projektu uchwały znajduje się zapis poświęcony cmentarzowi parafialnemu w Ząbkowicach:</p> <p>„W Ząbkowicach znajduje się kwatera poległych żołnierzy Armii Czerwonej oraz szereg grobów żołnierzy 1920 roku oraz związanych z martyrologią II wojny światowej.”</p> <p>Nie wiem, czy na pierwszym miejscu należy wymieniać kwaterę poległych żołnierzy Armii Czerwonej, zwłaszcza w obecnych czasach... Z całą pewnością nie jest to również najbardziej interesujące pod względem zabytkowym i historycznym miejsce na ząbkowickim cmentarzu.</p> <p>Na cmentarzu ząbkowickim po obu stronach głównej alejki przy wejściu głównym (pierwszym, jadąc od ul. Gospodarczej) znajdują się zabytkowe pomniki z początku XX wieku - w załączeniu przesyłam zdjęcia (zdjęcie 1857 - po prawej stronie od wejścia głównego nagrobki dziecięce z 1909 i 1911 roku z napisami w jęz. czeskim – ślady czeskich osadników (Kysela i Proks) związanych z HSG w Ząbkowicach, zdjęcie nr1860 - przepiękny grób Stanisławy Drzewieckiej z Kowalskich, żony inżyniera dawnej Fabryki „Elektryczność” z 1912 roku (napis częściowo zatarty) w pierwszym rzędzie, tuż przy wejściu głównym po prawej stronie, zdjęcie nr 1859 - po lewej stronie od wejścia nagrobek cenionego dąbrowskiego kamieniarza F. Fochtmana ze zdjęciem, napis zatarty, zdjęcie nr 1861 - nagrobek dziecięcy z 1905 roku, początek pierwszej alejki bocznej po prawej stronie od wejścia). Wszystkie te pomniki (z wyjątkiem 1861) znajdują się w bardzo eksponowanych miejscach - pierwszy (ew. drugi) rząd przy głównej alejce. Mimo że są w bardzo złym stanie nadal zachwycają wykonaniem, stanowiąc ważny i ciekawy element historii miasta.</p>	Uwzględniona	<p>Podzielamy Pani opinię, że cmentarz parafialny w Ząbkowicach jest bardzo ważnym miejscem pamięci na terenie dzielnicy. Dlatego też uwagi na temat cmentarza są zasadne.</p> <p>Miasto w miarę posiadanych sił i środków sprawuje opiekę nad kwaterą żołnierzy radzieckich. Zapisy o niej zostaną przesunięte a charakterystyka zostanie uzupełniona zgodnie z Pani sugestią.</p>
1b	<p>„Podsumowując należy stwierdzić, że cmentarze dąbrowskie zawierają na swoim terenie wiele cennych pamiątek historycznych. Winny one zostać w całości otoczone opieką, a szczególnie te w Śródmieściu oraz Ząbkowicach,</p>	Uwzględniona	<p>Gmina nie pozostawia lokalnej społeczności samej sobie, a z roku na rok podejmuje działania mające na celu ochronę i opiekę nad</p>

	<p>Strzemieszycach i Gołonogu. Największym zagrożeniem dla ich substancji zabytkowej jest brak miejsca do pochówków i co za tym idzie sukcesywne likwidowanie nieopłacanych miejsc. Cmentarze w śródmieściu są objęte opieką przez Towarzystwo Przyjaciół Dąbrowy Górniczej, co ujęto w formie umów z zarządcami określających zakres opieki i wykaz wartościowych grobów. Podobne przedsięwzięcie winno zostać zrealizowane na pozostałych cmentarzach ze szczególnym uwzględnieniem zaangażowania społeczności lokalnej."</p> <p>Zapis ten jest zbyt ogólnikowy. Co oznacza stwierdzenie „winny zostać otoczone opieką”, czy „podobne przedsięwzięcie winno zostać zrealizowane”? Kto konkretnie ma to zrobić? W ostatnim zdaniu dodano fragment „ze szczególnym uwzględnieniem zaangażowania społeczności lokalnej”, co pozwala domniemywać, iż władze miejskie zrzucają obowiązek opieki nad zabytkowymi nagrobkami na lokalną społeczność. Jeżeli lokalna społeczność nie nawiąże współpracy z TPDG albo nie weźmie sprawy w swoje ręce, historyczne nagrobki zginą, zwłaszcza że nie ma miejsca na pochówki i trzeba likwidować nieopłacane miejsca – taki płynie wniosek z tego fragmentu.</p>		<p>poszczególnymi grobami (sama bądź we współpracy z innymi podmiotami). Cała grupa nagrobków o wartości historycznej i estetycznej, o których Pani wspomina to groby osób prywatnych. Tutaj najlepszym rozwiązaniem jest połączenie wysiłków gminy i społeczności lokalnej np. miejscowego stowarzyszenia. Proponowane zapisy w Programie Opieki nad Zabytkami mają stanowić pomoc dla organizacji społecznych i wszystkich zainteresowanych w zakresie opieki nad zabytkami. Ponadto zgadzamy się z Pani sugestią o ukonkretyzowaniu zapisów, o których Pani wspomina.</p>
1c	<p>Biorąc pod uwagę upływ czasu i zły stan nagrobków na cmentarzu w Ząbkowicach, konieczne jest podjęcie KONKRETNÝCH działań W TRYBIE PILNYM przez władze miasta – wpis do rejestru zabytków? uzyskanie dotacji? Uchwała powinna zawierać wskazanie tych działań wraz z planowanym terminem ich wykonania. W kontekście tego, że niektóre nagrobki mają ponad 100 lat nie można czekać na lokalną społeczność.</p>	Uwzględniona	<p>Zgadzając się z Pani uwagą – w Programie Opieki nad Zabytkami zostaną zawarte propozycje konkretnych działań pozwalających na ochronę wartościowych nagrobków, np. poprzez wpisanie ich do Gminnej Ewidencji Zabytków (podczas kolejnej jej aktualizacji – sprawa wymaga analizy: kwatery cmentarne często należą do osób prywatnych, a cmentarz zarządzany jest przez parafię. Aktualnie obowiązująca ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wskazuje na cmentarz oraz parki cmentarne, jako nieruchome zabytki (art. 6 ust. 1), a pojedyncze zabytkowe groby podlegają ochronie zabytkowej na podstawie art. 6 ust. 2 jako ruchomości. Analizie podlegać będzie to, jaka forma ujęcia w Gminnej Ewidencji Zabytków</p>

			będzie najbardziej korzystna dla ochrony nagrobków).
Uwaga 2 dotyczy: Huta Szkła Gospodarczego			
Lp.	Uwaga	Rozstrzygnięcie	Uzasadnienie/Komentarz
2a	<p>Na stronie 18 projektu uchwały pod koniec pkt. 5.1 wspomniano o lokalnym planie działania dla Ząbkowic, w tym o projekcie flagowym nr 5 wykorzystującym zabytki ruchome związane z produkcją szkła w miejscowej hucie (Promocja tradycji produkcji szkła w Ząbkowicach). Z kolei na stronie 30 wspomniano o wykreśleniu z gminnej ewidencji zabytków zabudowań Huty Szkła Gospodarczego w Ząbkowicach.</p> <p>Osoba nieznająca Ząbkowic może nie powiązać tych dwóch fragmentów ze sobą, zwłaszcza że zapis na str. 18 jest dość enigmatyczny („produkcja szkła” – jakiego? „w miejscowej hucie” – której? W Ząbkowicach produkowano szkło okienne i gospodarcze, istniała HSO i HSG). Domyślam się, że jest to celowy zabieg, aby przykryć zaniedbania związane z HSG i fakt wykreślenia zabudowań HSG z gminnej ewidencji zabytków.</p>	Uwzględniona	<p>Właściciel terenu (osoba prywatna) uzyskał uzgodnienie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach na wykonanie rozbiórki wspomnianych obiektów, znajdujących się na jego prywatnej działce – stąd wynika zgoda Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wykreśleniu ich z gminnej ewidencji zabytków.</p> <p>Uwaga o doprecyzowaniu zapisu o produkcji szkła jest zasadna i zostanie uwzględniona.</p>
2b	<p>Huta Szkła Gospodarczego w Ząbkowicach jest obecnie prawdopodobnie jednym z najbardziej znanych miejsc w Ząbkowicach w Polsce. W wyszukiwarce Google znajduje się ponad 12,600 wpisów na jej temat, a na YouTube znajdziemy sporo filmów nagranych przez pasjonatów historii i produkcji szkła, każdy z tych filmów ma przynajmniej tysiąc wyświetleń. W artykule z 8 listopada br. na portalu Rynek i Sztuka dla osób inwestujących w sztukę znalazł się taki fragment: „Ciasta po niedzielnym obiedzie podajemy na talerzykach z Huty Szkła Gospodarczego „Ząbkowice”, które kilkadziesiąt lat temu wypełniały kuchenne szafki w każdym polskim domu.” (https://rynekisztuka.pl/2023/11/08/polski-design-powojenny-rynek-sztuki/). Oczywiście można powiedzieć, że artykuł na niszowym portalu, 12 tys. wpisów i filmiki z tysiącem wyświetleń to nie jest duża skala, ale ruina pozostała po HSG znajduje się w pobliżu torów kolejowych i straszy osoby podróżujące koleją na trasie z/do Częstochowy/Warszawy, a tych osób w skali roku są tysiące, o ile nie miliony. Jest to bardzo nieciekawa wizytówka dzielnicy i miasta. Ślady HSG zniknęły bezpowrotnie, co nie oznacza jednak, że nie należy podejmować działań, aby zachować pamięć o tym miejscu. Sugeruję umieszczenie zapisu dotyczącego</p>	Uwzględniona	<p>Pani uwaga o umieszczeniu zapisu konkretnych działań jest zasadna. Po analizie dokonane zostaną zapisy propozycji konkretnych działań. Propozycje takie znalazły się już np. w Lokalnym Planie Działania dla Ząbkowic.</p>

	konkretnych działań dotyczących dziedzictwa HSG.		
Uwaga 3 dotyczy: Zabudowa dworcowa - Ząbkowice			
Lp.	Uwaga	Rozstrzygnięcie	Uzasadnienie/Komentarz
3a	<p>W opisie dotyczącym układu urbanistycznego miasta napisano „Zachował się budynek dworca z towarzyszącą zabudową, szereg budynków wielorodzinnych oraz tzw. pałacyk naczelnika. Ten zespół zabudowań podlega częściowej degradacji, szczególnie zabudowa dworcowa”</p> <p>Diagnoza została postawiona, ale nie napisano, dlaczego zespół zabudowań podlega częściowej degradacji i czy są jakiegokolwiek plany przeciwdziałania dalszej degradacji. Szczególnie szkoda pałacyku naczelnika, który mimo iż jest ruiną, nadal wygląda pięknie.</p>	Częściowo uwzględniona	<p>Dworzec PKP w Ząbkowicach został objęty ochroną poprzez wpisanie go do Rejestru Zabytków Województwa Śląskiego, pozostałe obiekty w otoczeniu dworca wraz z pałacykiem naczelnika znajdują się w gminnej ewidencji zabytków. Wszystkie te obiekty są własnością PKP, dlatego też miasto ma ograniczone możliwości ingerencji w działania właściciela.</p> <p>Do tej pory dzięki współpracy z PKP-zdołano uratować budynek dworca głównego w Dąbrowie Górniczej. Działania te są kontynuowane przez gminę w odniesieniu do dworca w Ząbkowicach i Gołonogu – co zostanie ujęte w opisie zgodnie z Pani sugestią.</p>
Uwaga 4 dotyczy: Zabytki techniki – młyn Bochenków			
Lp.	Uwaga	Rozstrzygnięcie	Uzasadnienie/Komentarz
4a	<p>Wspomniano dobrze zachowany młyn wodny w Okradzionowie. Pragnę zwrócić uwagę, że zabytkowy młyn wodny znajduje się również w Ząbkowicach na ul. Młynarskiej (tzw. Młyn Bochenków). Jest to własność prywatna rodziny Bochenków. Żyje spadkobierca, który potrafi obsługiwać cały mechanizm młyna. Może warto zainteresować się tym obiektem i wsparciem go przez miasta? Może są jeszcze jakieś szanse, żeby nie dopuścić do bezpowrotnego zniszczenia kolejnego zabytku (z tak niewielu) w Ząbkowicach, tak jak w przypadku HSG czy pałacyku naczelnika?</p>	Nieuwzględniona	<p>Tzw. młyn Bochenków został objęty ochroną poprzez wpisanie go do Gminnej Ewidencji Zabytków. Gmina oraz konserwator wojewódzki byli zgodni co do tego, że jest to obiekt wartościowy i godny zachowania. Jego zabezpieczenie i utrzymanie na właściwym poziomie technicznym spoczywa na właścicielach. Właściciele tego obiektu mogą zwrócić się do gminy z wnioskiem o dotację na remont.</p>
Autor uwag: Pan S.M.			
Uwaga 5 dotyczy: Cmentarz parafialny w Ząbkowicach			
Lp.	Uwaga	Rozstrzygnięcie	Uzasadnienie/Komentarz
5a	<p>Na stronie 26 i 27 projektu uchwały znajduje się zapis poświęcony cmentarzowi parafialnemu w Ząbkowicach:</p>	Uwzględniona	<p>Podzielamy Pana opinię, że cmentarz parafialny w Ząbkowicach jest bardzo ważnym miejscem pamięci na</p>

	<p>„W Ząbkowicach znajduje się kwatera poległych żołnierzy Armii Czerwonej oraz szereg grobów żołnierzy 1920 roku oraz związanych z martyrologią II wojny światowej.”</p> <p>Nie wiem, czy na pierwszym miejscu należy wymieniać kwaterę poległych żołnierzy Armii Czerwonej, zwłaszcza w obecnych czasach... Z całą pewnością nie jest to również najbardziej interesujące pod względem zabytkowym i historycznym miejsce na ząbkowickim cmentarzu.</p> <p>Na cmentarzu ząbkowickim po obu stronach głównej alejki przy wejściu głównym (pierwszym, jadąc od ul. Gospodarczej) znajdują się zabytkowe pomniki z początku XX wieku - w załączeniu przesyłam zdjęcia (zdjęcie 1857 - po prawej stronie od wejścia głównego nagrobki dziecięce z 1909 i 1911 roku z napisami w jęz. czeskim – ślady czeskich osadników (Kysela i Proks) związanych z HSG w Ząbkowicach, zdjęcie nr1860 - przepiękny grób Stanisławy Drzewieckiej z Kowalskich, żony inżyniera dawnej Fabryki „Elektryczność” z 1912 roku (napis częściowo zatarty) w pierwszym rzędzie, tuż przy wejściu głównym po prawej stronie, zdjęcie nr 1859 - po lewej stronie od wejścia nagrobek cenionego dąbrowskiego kamieniarza F. Fochtmana ze zdjęciem, napis zatarty, zdjęcie nr 1861 - nagrobek dziecięcy z 1905 roku, początek pierwszej alejki bocznej po prawej stronie od wejścia). Wszystkie te pomniki (z wyjątkiem 1861) znajdują się w bardzo eksponowanych miejscach - pierwszy (ew. drugi) rząd przy głównej alejce. Mimo że są w bardzo złym stanie nadal zachwycają wykonaniem, stanowiąc ważny i ciekawy element historii miasta.</p>		<p>terenie dzielnicy. Dlatego też uwagi na temat cmentarza są zasadne.</p> <p>Miasto w miarę posiadanych sił i środków sprawuje opiekę nad kwaterą żołnierzy radzieckich. Zapisy o niej zostaną przesunięte a charakterystyka zostanie uzupełniona zgodnie z Pana sugestią.</p>
5b	<p>„Podsumowując należy stwierdzić, że cmentarze dąbrowskie zawierają na swoim terenie wiele cennych pamiątek historycznych. Winny one zostać w całości otoczone opieką, a szczególnie te w Śródmieściu oraz Ząbkowicach, Strzemieszycach i Gołonogu. Największym zagrożeniem dla ich substancji zabytkowej jest brak miejsca do pochówków i co za tym idzie sukcesywne likwidowanie nieopłacanych miejsc. Cmentarze w śródmieściu są objęte opieką przez Towarzystwo Przyjaciół Dąbrowy Górniczej, co ujęto w formie umów z zarządcami określających zakres opieki i wykaz wartościowych grobów. Podobne przedsięwzięcie winno zostać zrealizowane na pozostałych cmentarzach ze szczególnym uwzględnieniem zaangażowania społeczności lokalnej.”</p>	Uwzględniona	<p>Gmina nie pozostawia lokalnej społeczności samej sobie, a z roku na rok podejmuje działania mające na celu ochronę i opiekę nad poszczególnymi grobami (sama bądź we współpracy z innymi podmiotami). Cała grupa nagrobków o wartości historycznej i estetycznej, o których Pan wspomina to groby osób prywatnych. Tutaj najlepszym rozwiązaniem jest połączenie wysiłków gminy i społeczności lokalnej np. miejscowego stowarzyszenia. Proponowane zapisy w Programie Opieki nad</p>

	<p>Zapis ten jest zbyt ogólnikowy. Co oznacza stwierdzenie „winny zostać otoczone opieką”, czy „podobne przedsięwzięcie winno zostać zrealizowane”? Kto konkretnie ma to zrobić? W ostatnim zdaniu dodano fragment „ze szczególnym uwzględnieniem zaangażowania społeczności lokalnej”, co pozwala domniemywać, iż władze miejskie zrzucają obowiązek opieki nad zabytkowymi nagrobkami na lokalną społeczność. Jeżeli lokalna społeczność nie nawiąże współpracy z TPDG albo nie weźmie sprawy w swoje ręce, historyczne nagrobki zginą, zwłaszcza że nie ma miejsca na pochówki i trzeba likwidować nieopłacane miejsca – taki płynie wniosek z tego fragmentu.</p>		<p>Zabytkami mają stanowić pomoc dla organizacji społecznych i wszystkich zainteresowanych w zakresie opieki nad zabytkami. Ponadto zgadzamy się z Pana sugestią o ukonkretyzowaniu zapisów, o których Pan wspomina.</p>
5c	<p>Biorąc pod uwagę upływ czasu i zły stan nagrobków na cmentarzu w Ząbkowicach, konieczne jest podjęcie KONKRETNYCH działań W TRYBIE PILNYM przez władze miasta – wpis do rejestru zabytków? uzyskanie dotacji? Uchwała powinna zawierać wskazanie tych działań wraz z planowanym terminem ich wykonania. W kontekście tego, że niektóre nagrobki mają ponad 100 lat nie można czekać na lokalną społeczność.</p>	Uwzględniona	<p>Dlatego – zgadzając się z Pana uwagą – w Programie Opieki nad Zabytkami zostaną zawarte propozycje konkretnych działań pozwalających na ochronę wartościowych nagrobków, np. poprzez wpisanie ich do Gminnej Ewidencji Zabytków (podczas kolejnej jej aktualizacji – sprawa wymaga analizy: kwatery cmentarne często należą do osób prywatnych, a cmentarz zarządzany jest przez parafię. Aktualnie obowiązująca ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wskazuje na cmentarz oraz parki cmentarne, jako nieruchomości zabytki (art. 6 ust. 1), a pojedyncze zabytkowe groby podlegają ochronie zabytkowej na podstawie art. 6 ust. 2 jako ruchomości. Analizie podlegać będzie to, jaka forma ujęcia w Gminnej Ewidencji Zabytków będzie najbardziej korzystna dla ochrony nagrobków).</p>
<p>Uwaga 6 dotyczy: Huta Szkła Gospodarczego</p>			
Lp.	Uwaga	Rozstrzygnięcie	Uzasadnienie/Komentarz
6a	<p>Na stronie 18 projektu uchwały pod koniec pkt. 5.1 wspomniano o lokalnym planie działania dla Ząbkowic, w tym o projekcie flagowym nr 5 wykorzystującym zabytki ruchome związane z produkcją szkła w miejscowej hucie (Promocja tradycji produkcji szkła w Ząbkowicach).</p>	Uwzględniona	<p>Właściciel terenu (osoba prywatna) uzyskała uzgodnienie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach na wykonanie rozbiórki wspomnianych obiektów, znajdujących się na jego prywatnej działce – stąd</p>

	<p>Z kolei na stronie 30 wspomniano o wykreśleniu z gminnej ewidencji zabytków zabudowań Huty Szkła Gospodarczego w Ząbkowicach.</p> <p>Osoba nieznająca Ząbkowic może nie powiązać tych dwóch fragmentów ze sobą, zwłaszcza że zapis na str. 18 jest dość enigmatyczny („produkcja szkła” – jakiego? „w miejscowej hucie” – której? W Ząbkowicach produkowano szkło okienne i gospodarcze, istniała HSO i HSG). Domyślam się, że jest to celowy zabieg, aby przykryć zaniedbania związane z HSG i fakt wykreślenia zabudowań HSG z gminnej ewidencji zabytków.</p>		<p>wynika decyzja Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wykreśleniu z gminnej ewidencji zabytków.</p> <p>Uwaga o doprecyzowaniu zapisu o produkcji szkła jest zasadna i zostanie uwzględniona.</p>
6b	<p>Huta Szkła Gospodarczego w Ząbkowicach jest obecnie prawdopodobnie jednym z najbardziej znanych miejsc w Ząbkowicach w Polsce. W wyszukiwarce Google znajduje się ponad 12,600 wpisów na jej temat, a na YouTube znajdziemy sporo filmów nagranych przez pasjonatów historii i produkcji szkła, każdy z tych filmów ma przynajmniej tysiąc wyświetleń. W artykule z 8 listopada br. na portalu Rynek i Sztuka dla osób inwestujących w sztukę znalazł się taki fragment: „Ciasta po niedzielnym obiedzie podajemy na talerzykach z Huty Szkła Gospodarczego „Ząbkowice”, które kilkadziesiąt lat temu wypełniały kuchenne szafki w każdym polskim domu.” (https://rynekisztuka.pl/2023/11/08/polski-design-powojenny-rynek-sztuki/). Oczywiście można powiedzieć, że artykuł na niszowym portalu, 12 tys. wpisów i filmiki z tysiącem wyświetleń to nie jest duża skala, ale ruina pozostała po HSG znajduje się w pobliżu torów kolejowych i straszy osoby podróżujące koleją na trasie z/do Częstochowy/Warszawy, a tych osób w skali roku są tysiące, o ile nie miliony. Jest to bardzo nieciekawa wizytówka dzielnicy i miasta.</p> <p>Ślady HSG zniknęły bezpowrotnie, co nie oznacza jednak, że nie należy podejmować działań, aby zachować pamięć o tym miejscu. Sugeruję umieszczenie zapisu dotyczącego konkretnych działań dotyczących dziedzictwa HSG.</p>	Uwzględniona	<p>Pana uwaga jest zasadna. Po analizie dokonane zostaną zapisy propozycji konkretnych działań.</p> <p>Propozycje takie znalazły się już np. w Lokalnym Planie Działania dla Ząbkowic.</p>
<p>Uwaga 7 dotyczy: Zabudowa dworcowa - Ząbkowice</p>			
Lp.	Uwaga	Rozstrzygnięcie	Uzasadnienie/Komentarz
7a	<p>W opisie dotyczącym układu urbanistycznego miasta napisano „Zachował się budynek dworca z towarzyszącą zabudową, szereg budynków wielorodzinnych oraz tzw. pałacyk naczelnika. Ten zespół</p>	<p>Częściowo uwzględniona</p>	<p>Dworzec PKP w Ząbkowicach został objęty ochroną poprzez wpisanie go do Rejestru Zabytków Województwa Śląskiego, pozostałe obiekty w otoczeniu dworca wraz z</p>

	<p>zabudowań podlega częściowej degradacji, szczególnie zabudowa dworcowa”</p> <p>Diagnoza została postawiona, ale nie napisano, dlaczego zespół zabudowań podlega częściowej degradacji i czy są jakiegokolwiek plany przeciwdziałania dalszej degradacji. Szczególnie szkoda pałacyku naczelnika, który mimo iż jest ruiną, nadal wygląda pięknie.</p>		<p>pałacykiem naczelnika znajdują się w gminnej ewidencji zabytków. Wszystkie te obiekty są własnością PKP, dlatego też miasto ma ograniczone możliwości ingerencji w działania właściciela.</p> <p>Do tej pory dzięki współpracy z PKP-zdołano uratować budynek dworca głównego w Dąbrowie Górniczej. Działania te są kontynuowane przez gminę w odniesieniu do dworca w Ząbkowicach i Gołonogu – co zostanie ujęte w opisie zgodnie z Pana sugestią.</p>
<p>Uwaga 8 dotyczy: Pomniki na terenie Ząbkowic</p>			
Lp.	Uwaga	Rozstrzygnięcie	Uzasadnienie/Komentarz
8a	<p>W rejonie skrzyżowania ul. Hutniczej z Orła Białego istnieje obelisk poświęcony pomordowanym przez Niemców w przededniu wyzwolenia mieszkańcom Starosiedla. Pomnik jest sukcesywnie odnawiany i co roku w rocznicę zbrodni na niewinnych mieszkańcach w tym miejscu składane są kwiaty i palone znicze przez miejscową społeczność.</p> <p>W ocenie stowarzyszenia konieczne jest całościowa przebudowa terenu wokół obelisku i zmiana samego upamiętnienia na bardziej okazałą formę by oddać w tej postaci hołd pomordowanym . Konieczne jest też umieszczenie specjalnego akapitu w diagnozie .</p>	Nieuwzględniona	Uwaga nie dotyczy Programu Opieki nad Zabytkami (w uwadze mowa o miejscach pamięci, które stanowią odrębny temat).
8b	<p>W rejonie parku Tysiąclecia przy maszcie flagowym w ostatnich latach PRL wybudowano obelisk tzw.. Inskrypcja na pomniku – Bojownikom o demokrację dwuznacznie wskazuje że jest on poświęcony „utrwalaczom demokracji” ze struktur MO i UB</p> <p>W naszej ocenie należy bądź zmienić charakter tego upamiętnienia poprzez zmianę inskrypcji albo całkowite zniesienie tej pamiątki .</p> <p>Konieczne jest również odnowienie placu przed masztem flagowym który mógłby służyć uczniom pobliskiej szkoły do organizacji uroczystości w święta Państwowe ,.</p> <p>Wnioskujemy o dodanie tego pomysłu do diagnozy.</p> <p>W związku z powyższym należy uzupełnić projekt uchwały o konkretne działania dotyczące</p>	Nieuwzględniona	Uwaga nie dotyczy Programu Opieki nad Zabytkami (w uwadze mowa o miejscach pamięci, które stanowią odrębny temat).

Załącznik nr 2 do raportu
z przeprowadzonych konsultacji społecznych
projektu Uchwały Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej
w sprawie przyjęcia: „Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Dąbrowa Górnicza na lata 2024-2027”

wskazanych miejsc , aby nie doprowadzić do utraty kolejnych zabytkowych miejsc w naszej dzielnicy.		
--	--	--

Prezydent Miasta
Marcin Bazylak

